

ABONAMENT:

pentru
Austro-Ungaria:
Pe an cor. 5.—
Pe 1/2 an c. 2.50
pentru
România și Străinăt.
Pe an cor. 12.—
— Un nr. 8 III.

OLTEANUL

INSERTIUNI

se primesc cu
prețuri reduse.

Scrisori nefran-
cate se refuză.

Manuscrise nu
se înapoiază.

FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ, SOCIALĂ ȘI ECONOMICĂ.

REDACTIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

Apare în fie-care Joi seara, sub
direcția unui comitet de redacție.

ADMINISTRAȚIUNEA:

Făgăraș, Vâr-tér Nr. 46. (casele I. Peia).
— Vis-à-vis de Magistrat. —

MESERIAȘII.

I.

Acum ori nici odată!
A. M.

Multe lipse mai avem noi Români! Și între acestea se numără în locul prim (întâi) și lipsa unei clase a meseriașilor (maiestrilor, meșteșugarilor) ori cum se mai zice a profesioniștilor. Lipsa acestei clase se simte în ziua de azi întocmai ca și lipsa pâinei de toate zilele sau a mămăliguții drăguții. Numai acela, care nu vede și n'aude nimic, numai acela zic, nu va fi simțit aceasta lipsă, care este una dintre lipsele cele mai arzătoare, una dintre cele mai tare simțită. Și lipsa aceasta trebuie să o umplem, trebuie cât mai neîntârziat să o facem să nu mai fie lipsă, ci prin o bună chibzuință să ne creăm (facem, ridicăm) clasa meseriașilor, ieșiți din sânul neamului nostru românesc. Făcând aceasta, am făcut un pas înainte spre progres (înaintare); amânându-o încă câțva timp, am făcut mulți pași spre regres (rămânere îndărăt). Progresul (înaintarea) ne va ajuta foarte mult; regresul (rămânerea îndărăt) ne strică și ne va strica înzecit foarte mult și ne aduce mare pagubă ca neam, care are toate aptitudinile (însușirile) de a putea progresa (înainta sau merge înainte).

Stăm înaintea unei grele întrebări, dela răspunsul căreia mulțămitor sau neîndestulitor atârnă fericirea noastră ca neam sau umilirea noastră înaintea altora. Și aceasta împrejurare tristă din urmă, așa credem, nu o voiește și nu o dorește nici un om de bun simț, în vinele căruia curge sânge adevărat românesc și carele prin urmare e mândru de neamul său!

Numai aceia, cari nu să însuflețesc pentru nici un lucru bun, cari le poate ridica neamul, stau nepăsători de ceea ce se întâmplă în jurul lor. Dar cei cu durere pentru neamul lor, pentru binele și fericirea celui neam, aceia nu pot sta cu mâinile încruci-

șate pe piept, așteptând ca să treacă azi și să vină mâine, ci neconținut să cugetă (gândească) pe ce cale și cu ce mijloace s'ar putea ajuta acelui neam, neamului lor, ca să înainteze și să nu rămână îndărătul altor neamuri (pentru cari împrejurările de progres (înaintare) sunt mai prielnice, fiind ajutate în nizuința (străduința) lor chiar și cu banii, câștigați cu truda și munca noastră. Și totuși să nu ne mișcăm, totuși să stăm pe loc, ca alții să ne facă ce noi înșine trebuie să ne facem.

Accasta ar fi o mare neprevădere (nechibzuință), aceasta ar fi o greșală, ce nu ni s'ar putea ierta nici odată din partea urmașilor noștri asupra cărora aceasta întrelăsare (scăpare de bun prilej) ar avea urmările cele mai rele, ce poate nici nu s'ar mai putea îndrepta.

Deci pe lucru, că numai e timp de perdut! Cine să leagă în speranțe (trage nădejde de timpuri mai bune) fără a să pune singur pe lucru fără de a și croi singur drumul viitorului, acela are să fie totdeauna sluga și coada altora mai prevăzători, mai isteți și cu mai multă judecată.

Și oare până când tot Românul mai la urmă, tot el mai la coadă, tot el slugă și de batjocora altora?!

Dacă odinioară ni s'a strigat cu glas tare: «Deșteaptăte Române!» astăzi acest strigăt trebuie să ni să spună cu glas detunător, că doar... doar să'l auzim și înțelegem odată!

Au nu vedem cu durere cu toții cei-ce au ochi de văzut, cum alții ne sapă pământul de sub picioare și voiesc ca încă de vii să ne împingă în groapă?! Și tot să nu simțim, tot să nu ne mișcăm, tot să stăm pe loc cu nepăsarea noastră tradițională (rămasă din moși de strămoși)?! Aceasta nu să mai poate suferi, aceasta nu să mai poate ierta, că atunci n'am merita (n'am fi vrednici) de o soarte mai bună. *Cine voiește însă să progreseze (să înainteze), acela trebuie să se miște pe calea cea bună, care duce la scopul (ținta) dorită, că altcum nu numai că stă locului, ci merge cu pași grăbiți spre abiz (prăpastie) și perire.*

Multe lucruri, ce au trebuit făcute cu zeci, ca să nu zicem cu sute de ani mai înainte, am întrelăsat (lăsat) de a-le face, dar aceea întrelăsare [lene, nepăsare, ori nepricepere chiar], astăzi se răzbună amar. Și totdeauna vor păți-o așa cei nepăsători, nepricepuți și nechibzuți! Dar noi trebuie să gătim [sfârșim] odată cu nepăsarea noastră, să deschidem ochii în patru, să ne uităm în toate părțile, și să vedem cum stau dușmanii gata să ne înghită ori chiar să ne steargă de pe fața pământului, și văzând toate acestea, să ne oțalim puterile, să ne întărim voința și să ne punem pe lucru, care să ne asigure viitorul și existența [trăinicia] pentru vecii vecilor. Numai atunci putem zice, că ne-am făcut datorința, ne-am împlinit chemarea noastră, pe acest pământ dat nouă de bunul Dumnezeu, altcum vrednici suntem de osândă, vrednici suntem de dispreț.

E drept, că mici începuturi s'au făcut și pân' acum. Dar în cele mai multe cazuri și locuri numai începuturi au și rămas. Cu atâta nu-i destul. O casă, o zidire, sau un edificiu, numai atunci e gata, e cum trebuie să fie, dacă i s'a pus și coperișul, altcum dacă acela i lipsește, atunci este numai un lucru neisprăvit, un lucru negata. Și atunci atât zidirea în sine, cât și ziditorul sau stăpânul nu să poate lauda, nu să poate nici el bucura de lucrul său.

Orice lucru început, dacă e să fie bine, trebuie și isprăvit. Lucrul bun sau rău cum e te laudă sau te defaimă, nu trebuie să o facă aceasta prietenii ori dușmanii tăi. Dacă i un lucru rău, deageaba's laudele; ear dacă i un lucru bun, nu-ți pasă de hulă și de bârfeală, de hulitori și bârfitori. Căci atunci lauda nu-ți folosește, ear hula și defaima nu-ți poate strica. Și apoi câte lucruri de acestea pe dos nu vedem în ziua de azi!?

Dar omul cu mintea la loc și cu judecata limpede și sănătoasă nici odată nu să îndreaptă după gura lu-

mei", ci după indemnurile cele bune ale sufletului curat și sfintele învățături ale legii noastre creștinești, cari nici odată nu te duc în rătăcire, dacă le urmezi cu adevărată credință. Așa stând lucrurile, nicidecum să nu râvnim laudele și mărirea deșartă a acestei lumi, ci faptele ca atari ele prin sine să-ți dea răsplata și mângăerea de lipsă, că adevărat ești convins pre deplin (știi de bună seamă) că ai săvârșit un lucru bun, un lucru care după moartea ta va astupa chiar și gura dușmanilor tăi, iar înaintea lui Dumnezeu vei afla răsplata meritată (adevărată, de care ai fost vrednic).

Trecând preste acestea să vedem, ce s'a făcut până acum în privința aceasta, adevărat pentru lățirea măestrilor între fiii poporului nostru și prin aceasta pentru crearea (formarea) clasei meseriașilor (profesioniștilor) sau cum să mai zice a clasei de mijloc, carea este una dintre cuiele cele mai tari ale scării prin care să poate înălța (ridica) un neam, un popor?...

Având în vedere (ținând seamă) de numărul poporului nostru, având în vedere vechimea lui pe aceste plaiuri, carea întrece pe a tuturor neamurilor conlocuitoare, având în vedere lipsa cea mare a meseriașilor de neamul nostru, ce să simte astăzi, trebuie să o recunoaștem nu cu puțină durere și amărăciune sufletească, că zău în privința aceasta, foarte puțin s'a făcut, încât e mirare, cum s'a putut trece cu vederea acest lucru de o atât de mare importanță (însemnatate), și cum ne-am mulțumit și împăcat cu aceea, ca noi locuitorii băstinași ai acestei patrii, să fim slugile și robii altora, dându-le une-ori chiar de bunăvoie bucătura din gură, și brațele vânzătoare, mai ales în timpurile din urmă, de când ni-a apucat pe cărturari și sateni de-opotrivă, pe unii strechia de „nemție”, ear pe alții boala „mândriilor” (luxul), încât, când din întâmplare treci prin un sat de ale noastre, nu știi ce să faci: să râzi sau să plângi, să-ți fie milă și să compătimesți, ori să te rușinezi, văzând cum neamul tău să blâsnește cu atâtea sdranțe și împistritături streine, plătite de altcum cu scumpe parale (bani) și cum nu li rușine a se întoțona și ieși la lume în pene străine!?

Dar mai multe despre aceasta și altele în Nrul viitor.

Dela „Asociațiune“.

Inima ne tresaltă de bucurie, de câte ori putem comunica țaranilor noștri astfel de noutăți, cari înalță fruntea ori-cărui Român și-l fac să se simtă mândru de progresele neamului său.

Puțini țarani vor fi, cari să nu știe, că avem de 38 de ani o societate mare a minților și inimilor noastre, o tovarășie, cari ai noștri au legat-o, dar nu pentru-ca să nu o băgăm în seamă, ci pentru-ca să dovedim cu ea la toată lumea, că Românul s'a deșteptat la minte și are drept cu dovada „Asociațiunii” noastre la mână să pășiască mândru alături cu celelalte popore culte din patrie.

Cetind șirele următoare va simți și va vedea ori-și cine, că avem și noi la îndemână cele două arme, cu cari să faleză vecinii noștri de dinsus și de dinjos. Armele științei și literaturii, cari nu omoară, ci, din contră dau viață, iar viața n'o îngreunează, din contră ni-o ușurează și ni-o face mai frumoasă, mai plăcută și mai înbucurătoare.

În 14 și 15 l. c. în Sibiu „Asociațiunea și-a întrunit Secțiunile sale științifice literare” la obicinuitele ședințe plenare, cari au reușit după toate așteptările.

Din discursul de deschidere al D-lui prezident I. Șt. Șuluțiu amintim mai cu seamă aprecierea activității secțiunilor științifice-literare, cari deși luptând cu multe greutăți totuși au corăspuns măcar în parte așteptărilor, dovedindu-se a fi un bun organ auxiliar al Asociațiunii în chestiuni științifice-literare și în lucrările prin cari Asociațiunea ajunge în atingere directă cu masa poporului.

Astfel suma de K 6074:33, ce s'a cheltuit până acum pentru funcționarea secțiunilor nu a fost cheltuită în zădar. Pentru-ca activitatea secțiunilor — să devină cât mai roditoare în viitor, este neapărat ca ele se-și întetească lucrarea, toți membrii lucrând cu hârnicie și mai ales să-și concentreze activitatea asupra problemelor celor mai urgente și mai ușor de realizat în timp apropiat și totodată de un folos mai mare.

De mare preț sunt sfaturile, directivele, ce D-l prezident le dă pe seama secțiunilor științifice-literare, și anume:

În locul prim:

1) Toți membrii secțiunilor să colaboreze la „Transilvania”, măcar cu câte un articol în fie-care an, stăruind ca această revistă să devină cât mai interesantă și folositoare în cercuri tot mai largi.

2) Toți membrii să colaboreze la „Biblioteca populară” a Asociațiunii și la „Biblioteca școlară”, contribuind fiecare cu ce are mai bun din specialitatea sa.

3) Toți membrii să țină conferințe și prelegeri în orașul lor de locuință și în alte orașe și în satele de pe teritoriul despărțământului căruia aparțin, pentru-ca, cu timp, aceste conferințe și prelegeri să devină generale; iar cu ocazia acestor conferințe și prelegeri să înființeze biblioteci și agenturi populare în comune.

4) Toți membrii să lucreze pentru înființarea de însoțiri culturale și economice în toate comunele românești și să îngrijască de buna lor chivernisire.

În locul al doilea:

Toți membrii secțiilor să-i stea Asociațiunii în ajutor cu tot devotamentul și la rezolvirea altor probleme, cari ea nu le poate rezolvi fără concursul lor, cum sunt:

1) Recensarea, că și până aci, a manuscriselor și publicațiilor ce li-se vor prezenta în acest scop.

2) Compunerea de repertorii bune pentru Bibliotecile populare și pentru orientarea publicului peste tot raportorii cari ar trebui să se întrească an de an.

3) Adunarea materialului de folclor.

4) Studiarea nomenclaturii populare.

5) Lucrarea biografiilor bărbaților a-leși ai neamului.

6) Adunarea de documente istorice și utilizarea lor.

7) Urmărirea literaturii naționale și a literaturii altor popoare.

8) Adunarea de date statistice, referitoare la situația poporului nostru și utilizarea acestora. ș. a.

După deschiderea ședinței d-l secretar Oct. Goga cetește raportul general asupra activității secțiunilor în anul de gestiune 1908—9, arătând însemnatatea secțiilor, numărul frumos de conferințe și prelegeri populare ținute cu concursul membrilor din secții, rezultatul concursului la Premiul Andrei Mureșianu, rezultatul concursului la „Abecdarul pe sâmba analfabeților adulți”, situația „Bibliotecii populare a Asociațiunii” și a foii „Transilvania”, chestia angajării unui agronom, chestia „Dicționarului numirilor de comune”, cu populațiune română din Ungaria și necesitatea unei societăți de colportaj.

În urma acestora singuraticile secțiuni și-a ținut ședințele, desbătând obiecte din sfera lor de activitate și în deosebi stabilind fie-care raportul său către ședința plenară a II-a, ținută în 15 c. la orele 9 a. m.

La propunerea secțiunii literare, care a censurat concursele intrate la premiul A. Mureșianu s'a acordat un premiu de K 300 d-lor Dr. Dionisiu Stoica și I. P. Lazar pentru lucrarea lor: „Schită monografică a comitatului Sălaj”, și alt premiu de K 300.—

NOVÁK JÁNOS
MAGAZIN DE MODĂ
pentru Dame și Domni. Făgăraș.

DELAIN de lână și de spelat, BATIST de
mătăse, PÂNZĂ pentru toalette și
ZEFHIER englezesc in mare asortiment.

d-lui Alexandru Ciura pentru lucrarea sa „Icoane”.

Dintre hotărârile luate de această secțiune, relevăm chestia lucrării unui „Dicționar portativ”, în care să se esplice pentru publicul mare dela noi cuvintele neînțelese din limba noastră literară. D-l Dr. V. Braniște va fi invitat să țină cu ocazia Adunării generale Asociațiunii din a. c. o „Conferință”, asupra lui Șaguna sau A. Mocsonyi.

Din lucrările secției școlare amintim că ea a examinat cele 12 operate intrate la concursul publicat pentru un „Abcdar pe sama analfabeților adulți” și a ales din ele două, cari prelucrate fiind, s'ar putea premia cu câte 100 cor. iar cel mai bun ar urma să se publice în editura Asociațiunii.

Din lucrările secțiunii istorice amintim „Dicționarul numirilor de localități cu populațiune română din Ungaria” publicațiune folositoare, lucrată de domnii membrii ai secției, Silvestru Moldovan și Nic. Togan și alte lucrări, conferințe și prelegeri ținute de membrii secției.

Secțiunea științifică a dat concursul său valoros în scopul prelegerilor cu schiopicul și a luat dispoziții ca chestiunea aceasta a prelegerilor să progreseze și mai mult în viitor.

La rândul nostru datori suntem să povătuim pe țaranii noștri de pretutindeni, să ia parte totdeauna la prelegerile populare, pe care le va ținea „Asociațiunea” rând pe rând în fie-care despărțământ să se intereseze de ea și va afla din rostul bărbaților ei, vor vedea cu ochii ce este Asociațiunea noastră pentru ei: o comoară, un diamant al nostru.

Cetitorii noștri știu deja din Nrul trecut a foi noastre, că Lună în 2 August n. (20 Iulie) adevărat în ziua Sf. Ilie se va ținea în Voila Adunarea generală a „despărțământului Făgăraș, al Asociațiunii pentru literatură română și cultura poporului român, cu care ocaziune va da seara și o producțiune teatrală, predată de puteri binecunoscute și probate, cari sunt cheazășie despre un succes strălucit.

FOITA.

Arborul-viperă.

În pădurile din Australia de răsărit se află un copac înalt de 40 de metri și al cărui trunchi e gros de opt metri, jur împrejur.

Dacă un animal numai se atinge de acest copac, moare îndată, când nu i-se dau repede ajutoare.

Indigenii îl numesc wi waga; savanții, noștri utica gigas.

E de o rară frumusețe; crăcile lui puternice își aruncă cu îndrăzneală ramurile la o mare distanță în lături, groase, aproape rotunde și par surori, la formă, cu ale floarei soarelui heliliente.

Aceste foi ridicate în sus, sunt acoperite pe dedesupt cu o mulțime de peri, foarte subțiri, un fel de ace vegetale din cari unul singur, când pătrunde cu vârful în pielea unui animal, lasă un venin mai violent decât al celor mai teribile vipere. S'au văzut cai alergând singuri prin pădure și atingând cu corpul trunchiul acestui

Românii din comit. Făgărașului sunt datori să ia parte în număr cât să poate de mare la această adunare, pentru-ce? Pentru că Asociațiunea este pentru noi biserica minților noastre și la biserică merge tot creștinul bun. Aceasta e o ocaziune ca să se spună totodată și lipsurile noastre culturale, adevărate ale țaranilor din întreg comit. Făgăraș. Ne lipsesc bibliotecile ambulante, cum de pildă sunt mai multe în despărț. Brașovului (I) care idee (plan) a fost a m. regretatului Gr. Maior, fost red. pe vremuri la „Gaz. Trans.” În interesul acestor biblioteci trebuie să se vorbească, să se discute cât mai mult, pentru-că nu e nici un Făgărașan care să sufere ca despărțământul nostru să fie numărat între cele din urmă. În chestiunea aceasta vom mai vorbi cu altă ocazie (prilej) mai multe. Cel puțin așa credem Doamne ajută și la revedere în Voila.

R.

Testamentul lui Aurel Mureșianu.

A murit, e mort Aurel Mureșianu?

N'a murit, el trăește încă, și va trăi până-ce va răsuna pe aceste plaiuri ale iubitei noastre patrii străbune glasul, dulcele glas al limbei noastre românești, dulce ca un fagur de miere și binesunător, ca o voce de glas îngeresc.

N'a murit, căci luptătorii unui neam nu pot să moară, ci prin moarte trec numai la nemurire. Nemuritor este și va fi dară și de întreg neamul românesc jelitul Aurel Mureșianu! Cine a cetit, sau va ceti cele 32 volume din colecția „Gazetei Transilvaniei”, ce cu atâta drag și iubire de neam a scris-o și redactat-o (scos în tipar) acela se va fi convins (va fi a-

copac sau dând cu capul între frunzele lui. Imediat caii au început să tremure, să se învârtescă în loc și au căzut în convulsii în le pământ unde au și murit.

Cât despre efectele acestui venin asupra omului, un călător povestește următorul fapt la care a fost martor:

Trecând călări cu mai mulți europeni prin pădurile dela Ilawara, unul din ai noștri, un botanist lionez, pe care cu toate astea îl înștiințasem de primejdia acestui copac, avu ideea nenorocită să apuce cu degetele o foaie a unui din ei, pentru a o rupe și a-și îmbogăți erbarul. Însă wi-waga îi rezerva o lecțiune de botanică experimentală, la care era departe de a se aștepta; căci îndată ce atinse foaia cu vârful degetului, mâinile și brațele lui fură ca isbite de moarte.

«Efectul s'a produs cu repeziciunea unui fulger; degetele sgârcite și strânse unul lângă altul, deveniseră vinete, nu se mai puteau mișca; brațele atârinate de-a lungul corpului erau ca și rupte dela umeri, erau reci și țapene ca nește brațe de marmoră.

„Ca să reproduc vaietele de despera-

flat) sau se va convinge, că acest bărbat trimis nouă de Dzeu (providențial) a trăit, muncit și jertfit totul numai pentru binele, fericirea și înălțarea neamului său mult iubit.

Cei din jurul său, rămași în viață au pus într'un mănunchiu, ideile, gândirile (cugetele) de cari a fost condus în întreaga sa viață și sub numele de sus, li-au făcut cunoscut întregii obște românești, ca vie să fie pentru totdeauna memoria (aducerea aminte) a acestui mare bărbat, mutat cu trupul dintre noi, dar al cărui duh (spirit) planează (stă de asupra) neamului nostru și cere dela Tronul ceresc luminarea acestui neam și ocrotirea lui pentru toate timpurile.

Scoatem și noi din acel „Testament” următoarele părți, cari cunoscute trebuie să fie de tot Românul adevărat:

Îngrijivă înainte de toate de *sănătate*, căci numai omul fără dureri trupesti muncește cu voie bună și are haznă de muncă. Hainele, casa, curtea, vitele și uneltele să fie totdeauna curate, de oarece veți fi știind că lăcașul sufletului omenesc e după cum e locuința celui ce are suflet. Iubiți-vă copii și nevasta, cari sunt duhul cel sfânt al ori cărei case românești. Nu fiți bețivi, căci dacă prin muncă grea ați prefăcutarămă în aur, prin beutură aurul se prefăce și mai ușor în aramă mărunță și ieftină. Fiți păstrători, cinstiți, iubitori de adevăr, curați de păcate și îndeplinitori ai poruncilor lui Dumnezeu. Imbrăcați hainele voastre românești la fel cu hainele părinților și strămoșilor voștri, căci în ochii ori cui acestea sunt mai de cinste ca zdranțele cumpărate dela cine știe ce negustor pripășit la oraș între oameni de-ai noștri.

Dați-vă copiii să învețe toate meseriile de cari aveți lipsă, dați-i chiar și la măestri străini, dar spuneți-le la plecare că-i trimiteți să învețe numai și apoi după învățatură

re alesărmanului botanist mi-ar fi cu neputință.

Șeful călăuzelor noastre, Ta-Via-Ya (Oposum negru), un bătrân sălbatic foarte harnic și experimentat, sări jos de pe cal și începu să alerge dimprejur plecându-se ici și colo, culegând nește ierburi cu foi rotunde și plisate și când adună o cantitate suficientă din ele, începu să le mestece în gură.

Apoi cu sucul ce se produse astfel începu să frece mâinile, brațele, înveninatului, murmurând în același timp niște plângeri ce nu se pot traduce, nește note luate din mugetele tempestelor, cântec de moarte și de evocare a razelor negre.

După 20 de minute de frecături și de melopee sălbatică, fu mare bucuria noastră văzând degetele moarte până aci, recăpătând viața, reluându-și culoarea, întinzându-se mișcându-se. Însă cum aș arăta strigătul de fericire al sărmanului botanist? Dânsul se repezi la bătrânul negru, căruia îi curgeau încă din gură bale verzui și care avea un cap mai urât de cât al unui drac, și-l sărută de șese ori.

Precum se vede, natura a pus alături de copacul care omoară planta care

să se întoarcă în satul vostru românesc, ori să se așeze într'un oraș cu locuitori români ca să poată rămânea între ai lui, din cari s'a născut și pentru cari el trebuie să moară la timpul său.

Lucrați la meseriașii noștri și cumpărați dela negustori de ai noștri, ca banul nostru să nu să piardă în mâna celor ce-l duc în țări streine, ci să treacă, fiind muncit de noi, dela unul la altul. Dacă este careva între voi cu ceva avere, și are și pricere, deschiză-și prăvălie în sat ori de eși copilul întâi la o prăvălie să nvețe și apoi să-l aducă și să-i facă prăvălie în sat, că mai ușor va trăi între oamenii cari îl cunosc de copil, și cari tocmai fiind că'l cunosc vor cumpăra dela el și nu dela altul.

Și apoi ca să nu rămănem mai pe jos decât alții, cetiți foi și cărți. Nu numai foaia noastră, ci dacă cineva are în sat altă foaie schimbăți-o și cetiți unul dela celălalt. Iar când veniți la oroș, să nu vă pară rău după vre-o 20, 30 ori 50 de creștari, cât veți da pentru o carte românească, că să știți că ea vă va fi mai de folos decât mîncărea. Altfel, dacă n'ar fi cartea de folos, nu și-ar fi uitat atâția inși de mîncărea, cari au înat o carte în mână și s'au pus să cetească, de tocmai al doilea răsărit de soare le-a adus aminte că a trecut o zi întreagă de când cetesc. Doară Dumnezeu prin carte V'a dat în lume învățăturile și poruncile sale. Și cel ce cetește împlinește numai o poruncă Dumnezeiască.

Iar pe copii să vi-i creșteșteți așa, ca fiecare din ei să știe mai multă carte decât au știut părinții săi.

Incredeți-vă numai în cărțurarii și scriitorii voștri, cari aduc acum din orice școli o deosebită dragoste pentru viața țeranilor, fiți credincioși preoșilor voștri cinstiți.

Internatul „Pavelean“ de băeți din Beiuș.

(Aviz pentru anul școlar 1909—1910.)

Părinții cari doresc ca băeții lor în anul școlar 1909—1910 să fie primiți în in-

scapă; însă a lăsat la pătrunderea omului s'o descopere și în aceasta goană după antidote, sălbaticii, cari toată viața nu fac altceva decât să umble prin pădure nu fac altceva sunt maistrii noștri.

Blăstămul de mamă.

Când eram micuț băiat,
Maica rău m'a blăstămat,
Ea 'n brațe că m'a luat
In ziua Duminecii,
'Naintea bisericii:
'Suge, sugă, pruncule,
Sugă-ți șerpia sângele,
Cum mi-ai supt tu țitele".
Și fiiuțu că creștea,
Cu păcatu-alătura,
Până mare se făcea.
Ziua era anumită
Când vin șerpia de'l mîncă.
Și când ziua că venea,
Feciorul la câmp eșia,
Și șerpia la el venea,
Și de el că s'apuca,
Și jumătate'l mîncă,
Jumătate nu'l mai poate

ternatul „Pavelean“ de pe lângă liceul superior din Beiuș, sunt avizați, ca până în 20 August a. c. să-și înainteze recursurile rectoratului.

Condițiunile primirii: 1. Pentru un tânăr școlar conform rezoluțiunei Ven. Conzistor din Oradea-mare trebuie plătit la an: 300 cor. pentru întreținere, 70 cor. uniformă, 3 cor. taxa de înscriere și 10 cor. la an pentru meditație (instrucție) Suma 383 cor. Taxa de înscriere obligă și pe cei beneficiași. Plătirea are să se întâmple punctual în două rate anticipative, căci altminterlea rectoratul în cursul anului va fi silit a trimite pe elevii, ai căror părinți nu au plătit ratele la timp.

2. Fiecare tânăr are să dovedească la înscriere prin atestat medical că e deplin sănătos și ca atare apt pentru disciplina seminarială.

3. Fiecare tânăr la începutul anului școlar trebuie să fie provăzutu: a) cu 6 ori cel puțin 4 părechi schimbări de pânză, b) 10 batiste și 2 cravate, c) 2 părechi de încălțăminte și 10 părechi de ciorapi.

Vestminte de pat: a) 1 saltea (sac de paie), b) 4 ciarșafuri (lințoluri, lepedee) albe, c) 2 perine, 4 fețe de perină și un țol sau plapomă, d) un acoperitor de pat, e) 4 ștergare și 4 servete.

4. Are să se provadă mai departe cu 2 pepteni, 3 perii pentru călțuni și 1 pentru vestminte. Toate schimbările și toate vestmintele au să fie însemnate cu grijă de acasă cu numele elevului respectiv, fiind numele cusut ori scris cu cerneală ce nu să șterge prin spălare, căci altminterlea superioritatea institutului nu poate lua nici o răspundere, la cas când s'ar pierde. Părinții sau tutorii sunt rugați, ca în decursul anului să nu trimită tinerilor bani, nici articlii de mîncare, cari adeseori sunt în dăuna educațiunei și a progresului. Mîncările, ce părinții cu toate acestea le-ar trimite fiilor săi se vor împărții între toți conșcolarii respectivilor elevi.

Tinerilor în internat li se va da următoarea alimentație: 1. a) Locuința comoadă și sănătoasă provăzută cu toate ce-

le de lipsă, b) încălzit, spălat și luminat în timpul recerut; c) vipt întreg, regulat și în special: de dejun lapte, de prânz 3 specii Dumineca și în sărbători 4, și de cină 2 specii.

2. Medic și medicină pentru bolnavi și baie de 2-ori în lună. Ce privește vestmintele uniforme, pentru taxa de 60 cor. amintită mai sus elevul va căpăta 2 rânduri de vestminte, unul de iarnă altul de vară și un cabat de iarnă (mencikoff) pentru doi ani.

Părinții sunt avizați că pentru eventualele stricăciuni făcute în mobile ori alte obiecte de ale institutului, date lor spre folos, sunt răspunzători și vor avea să le rebonifice. Elevii se vor prezenta în 2 ori 3 Sept. st. n. înaintea superiorității institutului însoțiți de părinți ori îngrijitorii lor, unde aceștia vor plăti taxele de lipsă, fără de a căror plătire elevii nu-și vor putea ocupa locul în internat. Acei tineri școlari cari cu seriozitate contează să li se rezerve loc în internat, de loc ce au primit avizul despre primire, au să trimită 33 cor. din taxa obligată.

Rectoratul internatului „Pavelean“ de băeți gr. cat.

Notă. 1. La gimnaziu în 30 și 31 August se vor da esamenele de emendare. 2. In 1—4 va fi înmatricularea. 3. In clasa I. se primesc tinerii de 9—11 ani. 4. La înmatriculare tinerii școlari au săși prezenteze: a) actul de botez, b) atestatul școlar și c) atestatul de revaccinare, d) au să plătească: 1) taxa de înscriere 17 coroane 2) didactrul pentru semestrul I. coroane 20, pentru semestrul II tot 20 coroane; pentru semestrul II se poate plăti însă ori când până la 15 Ianuarie toți au să se provadă cu studiile și recuizitele de lipsă.

NOUȚĂȚI.

— **Indreptare.** La știrea „Alegere de medic“ dintre „Nouțăți“ din Nr. trecut (15) a rămas afară locul, unde s'a întâmplat alegerea, când s'a cules aceea știre. Indreptăm acum, că alegerea s'a făcut în cancelaria comunală din Olhaba, unde are să fie și sediul nou alesului medic. Aceasta spre știre.

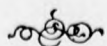
— **Regele Carol al României** a primit o lungă telegramă de mulțumire din partea Maj. Sale Monarchului nostru pentru primirea călduroasă ce s'a făcut arhiducelui moștenitor și soției sale.

— **Archiducele Carol Francisc Iosif la manevrele de încheiere.** Din Praga se anunță că archiducele Carol Francisc Iosif, care servește în calitate de locotenent la reg. 7 de dragoni, va lua parte la manevre ca ofițer de ordonanță sub comanda suprewă a moștenitorul de tron Francisc Ferdinand.

— **Pedeapsă pentru inscripțiile maghiare ale școlilor.** Solgăbiroul din din cercul Hălmaului a dictat acum câteva luni amende de câte 2—300 coroane câtorva preoți și învățători români, cari n'au grăbit să pună pe școli inscripția ungurească. Ministrul de interne, la care s'a făcut apel, a aprobat dispoziția bașibozucului seu din Hălma. „Lupta“.

De curele tînuite,
De cuțite ascuțite.
Un voinic pe drum trecea,
Da zău el lui îi grăia:
„Haida, frate, de mă scoate,
Să fim frați până la moarte“.
Șerpele din graiu grăia:
„Vezi-ți voinice calea,
Că pe ăsta l'oiu lăsa
Și de tin' m'oiu apuca,
Că mi l'a dat maicăsa
In ziua Duminecii,
'Naintea bisericii“.
„Ba zău eu nu l'oiu lăsa,
Că n'am vint de capul meu,
Da m'o trimis Dumnezeu,
Să scot voinic dela rău“.
Și zău el că mi-l scotea
Ș'amândoi pe drum mergea,
Și din graiu el că grăia:
„Frate, de m'ai fi lăsat,
Șerpia să mă fi mîncat,
Că eu tot trăesc cu frică,
Că pe min' șerpia mă mîncă.“

Culese de: *George Maican*, învățător.

— **Vizitele moștenitorului de tron.** În Dec. a. c. Alteța Sa Archiducele Francisc Ferdinand va face o vizită regelui Bulgariei la Sofia și principelui de Monaco.

— **Fapte urâte.** Cetitorii noștri știu că la birtașul Klein din Arpașul-superior, în săptămâna trecută s'a întâmplat un furt mai mare de bani și cu spargere. După cum am aflat făptuitorii sunt niște țărani din Oprea-Cârțișoara și din Sărata, bețivi cunoscuți. Acum stau la umbră în închisoare de prevenție din Făgăraș.

— **Oameni ori dobitoace?** Tot în urma beției s'a comis mai alaltăeri la crișma din Viștea-superioară un omor. Iată ce faptă pot face oamenii la beție: Ioan Ciora, Nicolae Boștea și Matei Borșogea sunt deținuți la judecătoria din Făgăraș, pentru-că certându-se cu Nicolae Stoica, l'au bătut pe acesta în așa măsură, că în decurs de 3 oare a murit. Și încă nici astăzi nu și-au băgat mintea în cap Români noștri, că rachiul e otrăvă? Dar ce se mai zice când vezi într'o comună românească din apropierea Făgărașului o crăsmă mai mare și mai frumoasă decât biserica! Vreți să știți care e comuna aceea? Faceți o primblare prin satele de prin prejurul Făgărașului și veți vedea cu ochii cum ne săpăm noi, de bună voia noastră mormântul sub picioare.

— **O propunere de mare importanță.** Constatând, că menirea culturală naț. a băncilor noastre se reduce la un minim disparent, «Gaz. Transp.», propune ca băncile noastre să dea an de an 1% din venitul curat Asociațiunii. Acest procent ar da la an 25, iar 10 ani 300 mii cor., care sumă e să fie destinată spre scopuri pur culturale.

— **Necrolog.** A murit prof. I. German din Blaj, în vârstă de 69 ani.

— **Di Samuil Petrașcu,** măsar artistic în Paris, a inventat un scaun care se poate purta în buzunar, iar dacă se desfășoară, se poate șede pe el foarte comod. Invențiunea a fost brevetată în Franța.

— **D. Dr. Aug. Bunea** a fost numit rector al institutului teologic din Braj; dl I. F. Negruțiu director al preparandiei, iar dl Dr. Ambroziu Chețan al gimnaziului de-acolo.

— **Agrarierii pentru convențiile comerciale.** Din Bojan se anunță că într'o adunare de câteva mii de proprietari agricoli și mici agricultori din Bucovina, luându-se în considerație situațiunea agrară din România și necesitatea patriotică pentru încheierea unei noi convenții comerciale în România — adunarea s'a declarat pentru votarea convenției și a invitat pe deputatul I. Grecul să-și depună toată energia pentru a grăbi votarea acestor proiecte ale guvernului austriac.

— **Dintre cele 44 târguri de vite,** ținute în cursul lunii Aprilie în toată țara, Sibiiul ocupă primul loc în privința numă-

rului vitelor cornute ce s'au mânat acolo spre vânzare (8975 capete), la locul al patrulea stă Sas-sebeșul cu 5579. Cei mai mulți cai au fost la târgul din Cula (3894), Sibiiu [3460], Seghedin (3128), etc. Cele mai multe oi au fost mânate la Dobrișin (19,720) și tot aici și cei mai mulți rămători (3774). — Totalul vitelor mânate la târgurile din Aprilie (numai cele de țară) este următorul: 441,364 vite cornute, 192,251 cai, 229,300 oi și 122,229 rămători. Din aceste s'au vândut: 162,743 vite cornute, 46,801 cai, 92,735 oi și 62,952 rămători.

— **Din archidieceza gr. cat.** Exelența Sa P. S. D. metropolit Dr. Victor Mihalyi a hirotonit Joi în 8 Iulie a. c. întru ipodiaconi și diaconi, iar Luni în 12 Iuliu (sărbătoarea sf. Petru Pavel) întru preoți pe On. Eugen Crișan din Micuș, dispus adm. parochial în Surduc și Bicalat [distr. Indo!], Iosif Cutean din Cut ca preot disponibil, George Faina din Mărgineni dispus adm. parochial în Mieloșlaca [distr. Aiud], Emiliu Poruț din Ceanul deșert, dispus adm. parochial în Măcișul-unguresc [distr. Cluj] și Ioan Mesariu din Sărata, dispus adm. parochial din Glimboaca [distr. Chichindeal].

— **Legea despre emigrare.** Art. de lege II din anul 1909 despre emigrare, intră în vigoare în Septembrie a. c. Comunicăm din el următoarele cetitorilor noștri: Conform acestei legi se consideră de emigranți cei ce se depărtează în țară străină pentru câștig stabil. Puterea legii de regulă nu se estinde asupra acelora cari se depărtează în oare-care stat european pe timp mai scurt de un an, pentru săvârșirea de lucrări anumite. Una dintre restricțiunile statorite în privința emigrării este, că persoane de gen bărbătesc, începând din 1 Ianuarie a anului, în care împlinesc anul al 17 al etății, până când stau sub obligațiunea de prezentare la asentare, sau de serviciu, în virtutea legii militare pot emigra numai pe baza concesiunii date în scris de ministrul de honvezi. Concesiunea se poate da numai dacă petentul depune întâi cauțiunea fixată de ministru în sumă dela 100 până la 1000 coroane. Fiecare emigrant trebuie să fie provăzut cu pasaport pentru statul în care vrea să emigreze.

— **Un nou pericol pentru vii.** În viile din Oradea mare și împrejurime serie revista „Munca”, s'a ivit o nouă boală, până acum de tot necunoscută, dar care în scurtă vreme a pustiit 30—40% din recoltă. Boala cea nouă samănă mult cu peronospora, dar nu e identică. S'au făcut pașii de lipsă pentru studiarea boalei.

— **Cernăuți.** Autoritățile școlare Bucovinene au luat dispoziția de a se interzice profesorilor de școli medii, învățătorilor și funcționarilor de a urma cursurile

Universității populare din Vălenii-de-munte, înființată precum se știe de Domnul N. Iorga.

— **O inventație senzațională.** Drul Milner inginerul electric șef al căilor ferate americane, a făcut o invențiune senzațională. El a inventat un aparat, care poate să transmită lumina electrică fără sârmă. Milner și-a făcut o experiență în orașul Omaha din Nebraska. Cu ajutorul aparatului său a aprins 4000 de lămpi incandescente fără nici o comunicație, dela distanța de 9 kilometri. Inventatorul american păstrează cel mai mare secret asupra aparatului său.

— **Un groaznic cutremur de pământ,** se anunță din provincia Elis (Grecia) 2000 de edificii din Orașul Amalias sunt total distruse. Oamenii rămași fără adăpost stau pe strade prin grădini și prin curți. Numărul celor rămași fără adăpost se urcă la 10.000. Noaptea întreagă o petrec în liber la lumina faclelor. Cutremurul acesta a șters de pe fața pământului cu totul 12 sate. Cea mai înfiorătoare comună la 2 oare depărtată de Amalias, e ruinată cu totul. De sub dărâmături s'au scos până acum 300 persoane, dintre cari 30 cadavre. Zece oameni au petrecut fără mâncare și fără apă zece zile sub ruine, dar au fost scoși cu viață. Intemeietorul satului un bătrân trecut de o sută de ani, a scăpat cu viață iar familia lui constatătoare din 36 membri, parte a murit, parte a dispărut. Cadavrele sunt îngropate la un loc.

— **Avere câștigată în robie.** În răzbuinul civil al statelor unite luase parte în oastea statelor de nord și un tânăr cu numele Saunders Clyndon. După războiu căpătă ceva penzie. Însă ajunse aproape să moară de foame și omorâ pe o fată bătrână și bogată. Prins și condămnat la moarte i-se preschimbă în ultimul moment pedeapsa în robie pe viață și azi după 31 de ani de robie fu agrățiat. În decursul robiei nu căpătă nici un ban din pensie, care în timpul acesta crescuse la o sumă de 11.800 dolari. Dl Clyndon care este acum de 71 de ani, spune, că vrea să înceapă „o viață nouă”, iar cu banii ce-i va căpăta, va începe negoț.

— **Cum poți tăia un păhar cu foarfecile.** Puteți tăia cu foarfebile un păhar sau un geam de exemplu, tot așa de ușor cum ai tăia o foaică de carton. Tot secretul constă în a cufunda într'o găleată cu apă păharul, foarfecile și mâinile. Geamul se taie în linii drepte sau curbe fără spărturi. Aceasta aparține faptului că apa slăbește vibrațiunilor foarfecilor și plăcei de sticlă. Dacă operatorul ar lăsa să iasă din apă cea mai mică parte din foarfeci vibrațiunea ar fi de ajuns pentru a împiedeca succesul operațiunii. Voiu întâlni o știu bine, mușți necredincioși; să încerce însă și se vor convinge. Să mai poate tăia ști-

Depoul general: al adevăratelor MAȘINI de cusut SINGER

se vând cu cele mai avantajoase prețuri în rate lunare, pre lângă garanție îndelungată. Instrucție gratuită la cusutul mașinei, a broderiei, ca: netedă, rotund, azur, aplicație, congre, spaniol, smyrna etc. etc.

Atelier mechanic de construcție și reparaturi dela cele mai gingașe puști, mașini de cusut și biciclete.

Articli de construcție pentru arme, mașini de cusut și biciclete, în mare alegere.

Făgăraș,
Ulița Beceanului 4.

SARKÓZY JÓZSEF,
montator de arme, mașini și mecanic

sticlă subțire cu foarfecile și fără a o cufunda în apă, acoperind aceasta sticlă cu fâșii de hârtie, bine înțeleite și lipite în toate direcțiunile. Aceste hârtii amorfesc, de asemenea, vibrațiunile și împiedecă pârharul să se spargă. Cu toate aceste procedeele găleței cu apă reușește cu siguranță.

— **Impotriva fumatului.** În congregația comitatensă a comitatului Bistrița-Năsăud, s'a luat o decisiune importantă cu privire la fumat. Anume s'a compus o ordinațiune prin care băeților până la vârsta de 15 ani le este oprit fumatul. Cei cari vând tutun ori chibrite la astfelu de băeți se vor pedepsi conform ordinațiunii cu 100 cor. Părinții, tutorii, îngrijitorii băeților, cari n'au trecut peste vârsta aceasta, sunt dator să grijască, ca băeții să observe această opreliște.

— **Decapitat.** În marea comună Brașișca, de lângă Deva, economul Ioan Ștefu trăia foarte rău cu nevasta sa, fapta pentru care socrul său Ioachim Niamțu l'a dojenit. Pentru aceasta ginerile a sărit la socrul său să l' bată. Acesta însă fiind mai tare a trântit pe ginerile său la pământ și în vreme ce îl apăsa cu ghenunchii la pământ, cu o mână, în care avea topor, i-a tăiat gâtul în senznul strict al cuvântului.

— **Ceapa ca elixirul vieții.** O vestită doamnă Rebeca Buris „mătușa Bekky” a murit în vârsta de 115 ani în America-Ohio, în locuința ei dela Bellefontanie, care cu mândrie povestea bătrâna femeie fiecăruia, marea taină a vieții sale îndelungată, că: „totul atâră numai de faptul să mănânci de două-ori pe zi câte-o ceapă”. Obiceiul acesta și l'a însușit încă de fată mare și până la moarte l'a păstrat cu sfințenie și numai efectul cepei i-au lungit viața. — Cine voiește să trăiască mult se imiteze.

— **Mare nenorocire de tren,** s'a petrecut la Berlin, pe noua linie ferată a orașului dela grădina botanică. Primul motor, din cauza unui defect de drum, a deraiat, a trecut bariera, intrând în public. Motorul căzu apoi, explodând. Prin revărsarea benzinelui, tribunele au fost cuprinse de flăcări. Trei persoane au perit în flăcări alte 32 persoane, au fost parte grav, parte ușor rănite. Până la 8 și jumătate seara nu s'a putut stabili identitatea morților.

— **Arderea unei fabrici de spirt.** Din Becicherecul mare se comunică că fabrica de spirt de pe domeniul Esök a fost distrusă de un incendiu. Pagubele trec de 100,000 cor.

— **Un îndrăzneț atentat în Paris.** Doi funcționari super. ai poliției, a căzut victimă profesiunii lor. Luctătorul șefului poliției pariziene Lot și inspectorul polițienesc Mouget, au fost uciși de hoțul Delaunay. Ambii acești funcționari se ocupau cu zel cu cercetarea furturilor, ce dela o vreme încoace se comit la cele mai multe din bisericile și muzeele din orașele de provincie. Indrăzneții spărgători vindeau apoi obiectele furate la magazinele de antichități din paris. Un furt de asemenea natură a fost cercetat în ultimul timp de cei doi funcționari de mai sus cari au descoperit că Delaunay e autorul său. Lot și Mouget s'au transportat la locuința acestui rău făcător. Sunară, și un om robust le deschide ușa. — Aici locuiește d. Delaunay, întrebă Lot. — Da, chiar eu sunt acela, răspunde

Delaunay și în acelaș moment scoase revolverul, și cu un singur glonte dobori la pământ pe Lot, care și muri imediat. Sa început apoi o luptă între Mouget și Delaunay acesta din urmă fiind mai voinic, culcă la pământ pe al doilea polițist funcționar ucigându-l cu un alt foc de revolver. Cei patru detectivi cari însoțeau superiorii lor, auzind de afară sgomot de împușcături, pătrund în casa lui Delaunay, și slobozi câteva glonțe de revolver, dar fără rezultat. Delaunay se retrase în odaia sa, și acolo își descărcă revolverul în direcția creierului, rămânând mort pe loc.

Cum și cu ce să ne nutrim?

Sfaturi igienice.

disertație citită în o adunare generală a despărțământului Cohalm al «Asociațiunii».

de George Maican, învățător.

(Urmare și fine).

Astfel au început a bea și plăcându-le o au beut mereu ca apa, dar îndată a început a li se întuneca mîntea Dumnezeiască și a prinde puterea cea drăcească îndemându-i la tot felul de păcate. Fiii începură a cărti asupra părinților, frații a se bate și a se ucide între sine, neamurile a se scula unele asupra altora și a se stărpi, pământul acum li se părea prea strâmt și hrana prea puțină și de aceea căutau a o lua unul dela altul; mai pe urmă nici nu le era de ajuns stăpânirea pământului și ale vietăților de pe el și începură a se supune și a se robi unii pe alții. Pe scurt îndată după-ce beutură să cunoscă că între oameni nu mai domnește mîntea Dumnezeiască, ci mai mult cea drăcească.

Aceasta beutură făcută din mustul poamelor și semințelor pentru-că venea dela draci și ca să nu să peardă nici pomenirea lor, a voit ucigal crucea să o numească «drachiu», și «drăchie», dar cel mai înțelept dintre ei le-au zis: nu'i bine să o numim noi așa, că atunci oamenii s'ar pricepe că-i dela noi și nu vor vrea s'o primească și s'o bea, ci să'i punem alt nume care să nu dea numele nostru pe față, ci numai să l' ascundă. Eu dară așa cred, că în loc de drachiu și drăchie precum ziceți voi s'o numim numai «rachiu» și «rachie». Bine, foarte bine strigară mai toți, numai unii din ei mai ales aceia, cari țineau mai cumplit ca să nu li se lpeardă nici pomenirea descoperirii lor, ziceau că s'o numească «țuică» iar alții cei-ce purtau boalele printre oameni mai cu seamă holera, stăruiau s'o numească „holercă”. După multe certe între ei, că între draci nici un lucru nu să face fără ceartă, au hotărât ca s'o numească, cu toate acestea nume, ba chiar și cu alte dacă i-ar plăcea cuiva.

Vedeți, pentru-ce trebuie să ne ferim de bentura, numită rachiu! De cumva ai sau poți să procuri rachiu aavea curat, să bei de așa, că nici cât e negru sub unghie să nu-ți poată strica ceva — Măsura rachiului la beut pentru odată e un pârharuț cel mult, înainte de masă.

Cel-ce nu poate să mănânce fără rachiu, acela fără doctor să știe că nu este sănătos.

Cafeaua este o beutură foarte răspândită. Mai de mult toată lumea își spunea că cafeaua este numai pentru domnii cei mari azi însă dacă nu în toate zilele, apoi Dumineca și sarbătoarea e folosită și de

țărani și încă cu fudulie, că vezi doamne pot mânca și ei ceva — domnesc.

Dar' nimeni nici tu domn, nici tu țaran, nu și-a dat seama, că oare în adevăr ajută ceva cafeaua la dezvoltarea și întărirea corpului nostru. Cafeaua este veninoasă și de nu credeți mergeți la potică și cereți „cafeină”. Aceasta e otrava cea mai tare ce să stoarce din grăunțele de cafea, și o să căpătați dovadă că eu am toată dreptatea.

Cei-ce să nutresc în măsură mare cu cafeaua, devin lipsiți de sânge, triști, ofticoși, ba și tare fricoși. Color-ce nu s'ar putea lăsa de obiceiul de-a bea cafea, le recomand, că nici de cum să nu folosească cafeaua obișnuită, ci să ș'o prepare din coji de pâne.

Aceasta pe lângă că e sănătoasă e și nutritoare, ba și ieftină, căci de câte-ori să curăță pânea scoțându-o din cuptor, își pui coajă ca să ai până mai faci ear pâne. Copiilor le umblă de minune cu astfel de cafea cu lapte.

Ceaiul cu cafeaua să țin de mână spre a-ți face rău — totuși ceaiul în măsură e un medicament bun, mai ales iarna, pentru-că încălzește corpul. Iarna să bea ceaiul cu rum, iar vara cu lapte.

Zăharul e un nutremânt foarte trebuincios dezvoltării și întării corpului omenesc; ajută mistuirea și îngrășă pe om. Cu toate acestea a manca mult zăhar nu e sănătos, căci în acest caz el sporește veninul în corp, afară că țaria lui strică dinții și măselele.

Mult mai bine e folosind în locul zăharului, mierea de albine. Mierea cu pâne e unul din cele mai sănătoase și întăritoare nutreminte, atât pentru tineri cât și pentru bătrâni.

Sarea e foarte de lipsă la buna dezvoltare și întărirea corpului, pentru aceea o și vedem băgată în toate mâncările noastre căci altcum nu ar avea nici un gust.

Oțatul luat în măsură mică, împreună cu alte mâncări, e răcoritor și ajută tot odată și mistuirea. Folosit însă în măsură mare slăbește corpul și îngălbinește fața. E constatată, că omul care, folosește mult oțat devine galben și trist.

Precum ați văzut am înșirat și totodată am vorbit despre cele mai de lipsă nutreminte și beuturi cari ne nutresc corpul.

Din descriere să vede că nutremântul regulat precum și viața regulată în toate, face pe om să aibă un stomach sănătos și să trăiască mult.

Nu țineți lucruri de glumă sfaturile aici date, pe cuvânt că deși până acum n'ați avut grijă de așa ceva, totuși sunteți sănătoși; căci răul nu vine pe om de-odată ci precum zice vorba: «Incetul cu incetul să face oțatul» adecă în cazul nostru «incet incet își sapă răul la rădăcina vieții până te doboară». Dar și aceea să nu uitați apoi că o boală când te cuprinde, strigă celorlalte, săriți că l'am prins și atunci va fi târziu să începi ați aminti că n'ai avut cum-păt la cutare, că n'ai ținut cutare ori cutare sfat.

Și acum incheiu cu vorbele unui mare medic, care zice: „Mâncarea întotdeauna să o aibi regulat, cu măsură și să mănânci incet. În fiecare zi să faci primblări de două oare, de nu ești cumva dnpă ocupația ta silit să muncești în aer la lucru. Să

dormi șapte ore pe noapte și singur în pat. Indată ce te-ai deșteptat din somn de loc să te și scoli din pat. Nu bea de cât când ai sete, nu vorbi mult și când vorbești, nu spune decât o parte din ceea-ce cugești. Ferește-te de mânie și alte lucruri rele."

Sfaturi practice.

Legea drumurilor de fier, zice, că primăriile comunelor din apropierea drumului de fier sunt datoare a face de două ori pe an, cunoscute locuitorilor toate ordinațiunile cari îndrumă că copiii sub 12 ani sunt a se ținea departe de a face rău drumului de fier, sab cea mai strictă pedeapsă. (Ord. ministrului de interne nr. 51021, 21 Oct. 1887).

Părinții ori tutorii sunt datori a îngriji ca copii dela 3—6 ani se frecventeze asilele de copii înenite pentru creșterea și îngrijirea aceloră, dacă la casă nu ar putea dovedi că aceea și acasă să bucură de creșterea îngrijirea recerută. Acel părinte care nu-și dă copiii la atare școale se poate constrânge la aceasta sub pedeapsă, din partea antistiei comunale. In contra declusului vătămător al antistiei comunale se poate în termin de 8 zile, recurge la comisiunea de supraveghiere a asilului și în contra declusului acesteia la inspectoratul regesc. (Art. de lege XI. §. 4, 22, 28 din anul 1891).

Adunarea de bani pentru a răscumpăra pedepse scoite de lege este strict oprită și se pedepsește cu pedeapsă de bani până la 300 fl. iar banii se confiscă. Așa s'a întâmplat că un colector de bani fu pedepsit cu 50 fl. iar banii adunați în sumă de 94 fl. și 20 s'au confiscat în folosul cauzei săracilor.

In contra aruncului dării de drum, întâmplată la antistia comună în termin de 15 zile se poate recura la comisiunea administrativă comitatenză. (Art. de lege I. în anul 1890 §. 24).

ECONOMIE.

De câte-ori să mulgem vacile pe zi? In privința mulsului vacilor nu se ține o regulă anumită; în unele locuri vacile se mulg de două-ori, în altele de trei ori pe zi.

S'a constatat, că mulgerea vacilor de trei ori e mai folositoare și are influință bună asupra laptelui atât în ce privește cătățimea, cât și în privința calității, intru cât e mai gras. Vaca să se mulgă regulat: dimineața la ameazi și seara, după puțină la aceeași oară.

Eu amintesc aici despre vacile acelea, cari stau în grajd preste tot anul. In locurile acelea, unde vacile umblă în pășune, lucru natural că nu se poate mulge de trei ori, ci numai de două ori la zi. Să se observe regula mulsului de trei ori barămi în timpul cât sunt băgate în grajd.

Capra ori vaca? O capră mijlocie cere pe zi cel mult 2 chlgr. fân, o vacă mijlocie însă 14 chlgr. Aceasta

va să zică, că o vacă mânâncă cât șapte capre. Șapte capre ne-ar da, pe lângă o îngrijire bună, în decurs de 8—9 luni la 15 litri pe zi, cu totul dară 4000 litre, ceea-ce nu putem aștepta nici-când dela o vacă. Pentru economul mai sărac e deci creșterea caprelor cu mult mai ușoară și mai avantajoasă ca a vacilor, mai ales, că și prețul caprei e mai mic, așa că o poate mai ușor cumpăra.

Apărarea cailor de muște. Știm cu toții bine, ce mult chinuiesc vara muștele pe cai, nu numai în grajd, ci și afară, pe câmp.

Un mijloc foarte simplu, dar bun pentru alungarea muștelor dela cai e următorul:

Spălăm caii cu apă în care am pus oțet; în aceasta însă băgăm muște moarte, cari în decursul spălării, vor rămânea lipite de trupul calului. Muștelor le va fi neplăcut mirosul oțetului, pe de altă parte se vor îngrețoșa de soațele lor moarte și se vor depărta astfel de cai.

Leac în cazul când vita nu rumege. Nerumegarea vitei nu e semn bun. Aceea e semnul că vita are val cu rânza.

Observând noi că vita nu rumege, vom proba mai întâi cu următoarele leacuri de casă:

Luăm o lingură de sare amară, pe cara o topim în o jumătate de litru apă. Aceasta o turnăm vitei pe gură pe gâtlej la vale. După ce am făcut aceasta frecăm bine laturile vitei cu spirt de vinars (rachiu) cu camfor.

De cumva toate acestea mijloace vom vedea că nu ajută, să nu întârziem a chema doctorul de vite!

Vindecarea vitelului cu zapor. Vitelul zăporos il ungem mai întâi cu oleiu de lemn în părțile cu zapor — iar în cealaltă zi il spălăm cu săpun verde (din farmacie). *Economul.*

In contra șoarecilor de casă. Luăm crumpene (baraboi, pere de pământ) și le fierbem. Fiind aceștia încă fierbinți, băgăm în ele aprinjoare (chibrite) cu puciuoasă (cam 20 chibrite în o crumpănă cu capul în jos). Chibritele să se lase până ce se vor reci crumpenele, după răcire chibritele se vor scoate afară, iar crumpenele se vor învăli în făină sau zahar bine zdrobit și se vor pune în locurile unde știm că umblă șoarecii.

Mijloc pentru alungarea furnicilor de pe pomi. Observând noi că pe pomii noștri sunt furnici, facem apă de săpun (săpunele) și cu aceasta stropim locurile pe unde umblă furnicile, sau trupina pomului.

Cântece și strigături populare.

— Strigături dela joc. —

M'a făcut maica năltuț
Să fiu la fete drăguț
M'a făcut maica subțire
Să fiu drag și la copile.

Fost'am ficior frumos foarte
Și-am iubit fetele toate,
Câte fete 'n braț' am strâns
Toate după mine au plâns
De te-oi strânge și pe tine
Plânge'i și tu după mine,
Dară de te-aș săruta
De mine nu te-ai lăsa.

Dragemi's copilele
Ca și popii cărțile,
Dragimi's cocoanele
Ca popii icoanele.

De n'ar fi mândra frumoasă
N'ar fi fete mănioase
Dar mândruța ca o stea
Fetele n'o pot vedea
Și pe mine pentru ea.

De-ar veni luna lui Matu
Să vad munții lui Sinai
Să vad munții luminoși
Și murguții cei frumoși.
Cruciuliță de argint
Amândoi ne-am potrivit,
Cruciuliță de aramă
Amândoi suntem de-o seamă,
Și la stat și la uitat
Și la dulce sărutat,
Și la ochi și la sprâncene
Ca doi porumbei la pene

De m'aș putea ridica
Da mai sus ca negura,
Aș tot ninge și-aș ploua
Pe mândra mi-o aș pica.
D'aș ploua și aș tot ninge
Pe badea nu l'aș atinge
Făr' pe umăr numa-un pic
Să știți că mi ibovnic.

Dragu-mi bade-o de tine
De nu poate crede nime,
Nu poate crede maica
Numai eu și Precesta
Și dragă inima mea.
Nu crede nici tatăl meu
Numai eu și Dumnezeu
Și drag sufletelul meu.

KARL I. KÖNIG

fabricant de mașini și reevizite economice.
Făgăras, ulița Becleanului nr. 46.

Mare Magazin de

MAȘINI de IMBLĂTIT

mânate cu puteri de cai, cu benzin, ori cu mâna, precum și pentru mașini diferite
Uleiuri cu preț de 30, 36, 40 și 50
crucei chilogramul.

MAȘINI de treierat și alegător,
Ciururi, mașini de sămănat și cosit.
Deposit permanent din toate *acaretele constructive de mașini*, vând cu prețuri ieftine.
Reparaturi se execută prompt și ieftin
cu garanță.

Toate Mașinile economice să vând cu prețuri avantajoasă și în rate delungate.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

I. Gherghei nr. 174 Bruiu. Foia de aici s'atri-
mis regulat totdeauna îndată după tipărire, nerân-

dueala vine dela poșta de acolo, așa dar aici nu e nici o greșală; dacă pe viitor se va mai întâmpla lucrul acesta, atunci scrie-ne numai decât, ca să luăm noi de aici măsurile de lipsă. Cine voiește, s'o aboneze fără nici o teamă, că va primi-o regulat și cetindu-o mult folos va avea. E timpul.

ca să ne deșteptăm și noi odată din somnul cel de moarte. Să ne vedem cât de mulți! Abonamentul s'a primit. Mulțumite.

EDITOR-PROPRIETAR și REDACTOR RESP.
CONSTANTIN POPP.

Văpsitorie artistică de firme.

Subsemnatul am onoare a aduce la cunoștința mult Onor. public din loc și dela sate, că mam stabilit aci în Făgăraș, ulița Podului sub nr. 46, și am deschis un

ATELIER de VĂPSITORIE ARTISTICĂ,

în care să lucrează totfelul de văpsitorie ce aparțin de brânșa aceasta, în stil artistic, durabil, frumos, atrăgător și cu gust pre lângă prețurile cele mai ieftine, firme: pentru comercianți, institute, profesioniști și școli, embleme, decorațiuni de teatru, inscripții pe steaguri ș. a., precum și văpsitul bisericilor (temple), totfelul de aurituri, icoane sfinte, tablouri de suvenir, deseneuri pe sticlă, pe pânză, pe blech, pe porțelan și pe lemn simplu și artistic.

Rog pe On. public a mă onora cu prețurile comande și mă voi sili a satisface cu punctualitate și mulțumitor, sunt cu stimă patriotică

RIGLY JÁNOS,
văpsitor artistic.

3-6

JOSIF ROSENBAUM

CIASORNICAR și GIUVAERICAL,
Făgăraș, Piața mare, Francisc Iosif nr. 17.

Recomandă Onor. public magazinul său bogat asortat cu totfelul de oroloage de buzunar din aur, argint și nickel, de părete cu ornament, perpendiculare etc. precum și Omega, Intact, Triumpf, Urania etc. pentru care garantez până la 4-5 ani.

Mare asortiment de Brilliant, Diamant și Jiuvaricale din aur și argint, și articole de argint de China. — Obiecte astronomice. — Prețuri ieftine. —

NB. Obiecte vechi de aur și argint cumpăr sau schimb cu nouă.

JOSIF ROSENBAUM,
ciasornicar și giuvargier.

TIPOGRAFIA și LIBRĂRIA POPORULUI

Făgăraș, Vár-tér Nr. 46, (casele I. Peia).
(Vis-a-vis de Magistratul orașănesc.)

Esecută totfelul de tipărituri, dela cele mai mici până la cele mai mari, ca: registre, testimonii, chitanțe, citațiuni, cataloage, anunțuri, broșuri, opuri, circulare, invitări, programe, bilanțuri, acții, conturi, blanchete, note, prețuri curente, cuverte, epistole, ord. de dans, bilete de logodnă, de cununie, diferite cărți de vizită, bilete funebre etc. etc. din care se află un asortiment bogat, la cerere și în colorii, cu prețurile cele mai moderate.

La tipografie se află pentru ambele confesiuni tot felul de tipărituri oficioase pentru agendele bisericesti și scolare; cărți de școală și de literatură populară, recvizite de scris, etc

Comandele din afară se efeptuesc repede.

Sprrijiniți instituțiunile românești!

Cu stimă
CONSTANTIN POPP,
proprietar de tipografie.

Anunciuri, insertiuni și reclame
se primesc cu prețuri reduse la administrația
foaiei „Olteanul“ în Făgăraș la tipografia C. Pop.

De vânzare.

În comuna Arpașul inferior se
află la subscrișul de vânzare o

Mașină de înblătit

mănată cu cai, sistemul cel mai
bun. — Prețul e 240 coroane.

Ce-i ce o voiesc a-o cumpăra, o
pot vedea în Arpașul inferior la

Löbl Mor.

Un învățăcel

cu pregătire de 2 clase gimnaziale,
sau reale să primește în condițiuni
favorabile la Tipografia română din loc.

Zarafie și Trafica de tutun a lui

DUMITRU POPP DEGENARUL

în BRAȘOV, Strada Hirscher Nr. 4.

Are onoare a aduce la cunoștința On. public din
Țara Oitului și din împrejurime, că mi-am schimbat
localul de

ZARAFIA și Trafica de tutun

în vecinătate de unde am fost, tot în aceea parte a
străzii (Strada Hirscher Nr. 4. Brașov) și mă rog de
Onor. clientelă a fi cercetat și pe viitor, ca și până acum
din partea compatrioților Olteni, căci mă voi sili a satis-
face cerințele On. public cu toată acurățeta.

Zaraful: DUMITRU POPP Dejenarul.

Unica prăvălie de
vânzare
a Oroloagelor

„UNION“ HORLOGERE

HARTMAN KAROLY,

ciasornicar artistic.

Făgăraș, ulița Becleanului Nr. 3.

DEPOSITE: de ciasuri de buzunar, de părete, deșteptător, perpendi-
cular, de cancelarie. Diferite lanțuri, de nickel și argint.

Articole optice: zwickeri, Esecută și cele mai gingașe
ochilari, după ordin medical — REPARATURI. —

Obiecte de aur și argint de La oroloage reparate se da
China și de Astronomie. garanție dela 2-5 ani.

Cu prețuri ieftine. Instalează ciasuri în turn și
pe edificii, cu prețuri ieftine.

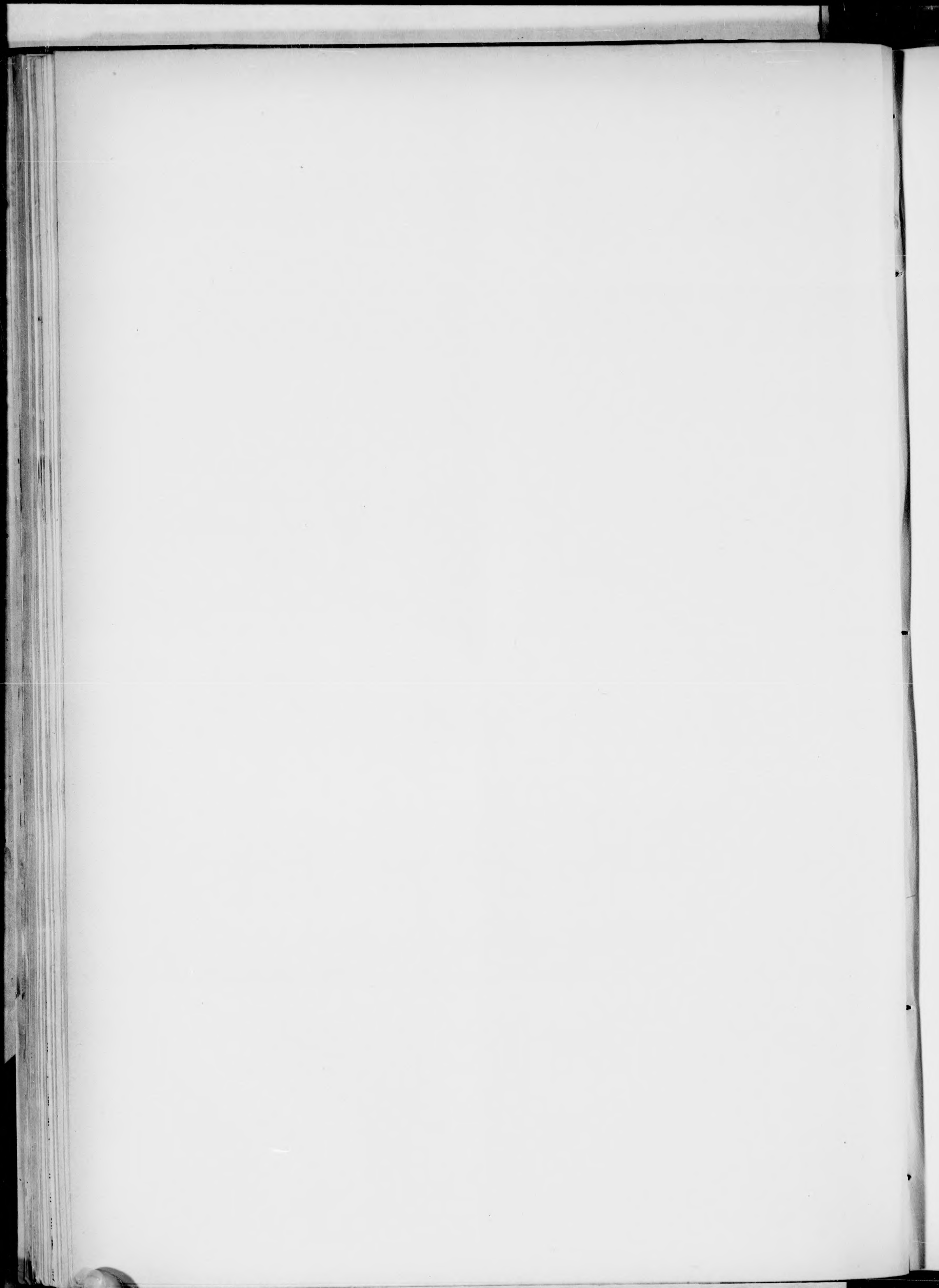
A apărut:

CÂNTECE DIN LUMEA VECHIE

culese de Gh. Tulbure. Se află de vânzare cu pre-
țul de 40 fil. la tipografia C. Popp.

Protocoloale de Bancă

de toate operațiunile se află de vânzare
și COALE pentru cărțile fonduare la
tipografia mea cu prețuri reduse.

1941.

Geer Peter
1943 VIII. 26. 6
13. 1943

Gen. C. H. C.